

Signaleer gehoorverlies op tijd

Tegen dovemansoren

Nederland telt zeker 200.000 slechthorende werknemers en de verwachting is dat dit aantal zal toenemen. Slechthorendheid kan leiden tot verzuim, arbeidsconflicten en soms zelfs ontslag. Tijdig signaleren kan veel problemen voorkomen.

tekst Karin Wissenburg

Burn-out, conflicten op het werk, misverstanden, vermijdingsgedrag – gehoorverlies kan de onderliggende veroorzaker zijn van een heel scala aan gedragsproblemen. Omdat de slechthorende werknemer meestal geneigd is het probleem te bagatelliseren en voor lief te nemen, zal deze niet zo snel bij de werkgever aankloppen. Pas als een slechthorende werknemer tegen problemen aanloopt op het werk, wordt hij of zij wakker geschud. Als de arbo-professional er op tijd bij is, kunnen de risico's van gehoorverlies worden beperkt.

Samenhangende aanpak

Een slechthorende hoort soms pas in tweede instantie wat er gezegd is. Daar gaat een proces aan vooraf van 'knippen en plakken' – het verwerken van informatie. Dit kan heel makkelijk tot irritatie leiden bij de spreker, want deze krijgt het gevoel dat er niet naar hem of haar wordt geluisterd. Voor een goede communicatie tussen goedgehoorden en slechthorenden is het dus van belang om te weten dat het luisterproces wat tijd kan vergen. Medewerkers moeten

Veel werknemers stappen makkelijk over de gevaren van geluidsoverlast heen

leren omgaan met de beperking van een slechthorende collega.

Volgens Bas Sorgdrager, bedrijfsarts en klinisch arbeidsgeneeskundige, voeren de bouw en de concertsector het meest vooruitstrevende beleid met betrekking tot gehoorbescherming. Organisaties voeren een zogenoemd geluidsbeleid, en er zijn speciale programma's voor gehoorbescherming. Medewerkers krijgen voorlichting of kunnen hun gehoor laten testen.

Bij communicatieve beroepen komen mensen die slechter (gaan) horen wellicht minder tot hun recht. Dat geldt ook voor het onderwijs, de zorg en de horeca. In deze werkvelden is het dan ook raadzaam om gehoorproblemen vroegtijdig te signaleren. Het kan dan ook geen kwaad om een nationale gehoor-

test te laten doen, meent Sorgdrager. Vroegtijdig signaleren voorkomt een boel leed, vindt hij. Probleem daarbij is dat veel werknemers gemakkelijk over de gevaren van geluidsoverlast heen stappen, zelfs na herhaalde waarschuwingen. Volgens Sorgdrager komt dat omdat gehoorverlies niet direct merkbaar is. "Wat heel goed werkt bij preventieve gehoorbescherming is een zogenoemde samen-

Tips voor collega's

- » Zorg voor oogcontact.
- » Spreek rustig (niet hard).
- » Hou maximaal één meter afstand.
- » Voorkom zoveel mogelijk bijgeluiden.

hangende aanpak," zegt hij. "Als de werkgever iets doet voor bestrijding van lawaai, zoals afscherming met geluidswanden, is de werknemer sneller bereid om bijvoorbeeld oordoppen te dragen." Een bijkomend probleem is de gehoorbeschadiging die jongeren oplopen doordat zij vaak naar harde muziek luis-

teren. Uit een vijftienjarig onderzoek van het Leids Universitair Medisch Centrum blijkt dat tien procent van de onderzochte jongeren tussen de 13 en 15 jaar een onherstelbare gehoorbeschadiging heeft die zich uit in een constante pieptoon of oorzuizen. De verwachting is dat het aantal slechthorende mensen verder zal

De praktijk

Marie had last van hevige angstaanvallen, vooral op grote stations, wat het reizen voor haar (werk) bemoeilijkte. Ze werkte als manager voor ING in Amsterdam en kwam door haar reisangst regelmatig te laat op de centrale vergadering in Utrecht. Haar slechthorendheid was voor Marie geen aandachtspunt in haar leven. Ze nam haar situatie voor lief. Ze wist niet beter. Na een heftig arbeidsconflict, dat leidde tot ontslag, kwam ze bij de psycholoog. Aanvankelijk had deze man ook niet in de gaten dat de problemen van Marie vooral gerelateerd waren aan haar slechthorendheid. Tien jaar later heeft Marie haar eigen bedrijf en werkt zij vanuit een kantoor dat helemaal naar haar wensen is ingericht. Omdat ze haar eigen agenda beheert kan ze bijtanken als zij daar behoefte aan heeft (een slechthorende is gebaat bij autonomie). Inmiddels heeft Marie ontdekt dat mensen vinden dat zij goed kan luisteren – want dat is een andere kwaliteit dan horen.

toenemen. De Hoorstichting adviseert daarom het dragen van oordoppen met filters tijdens het uitgaan; de drager hoort dan wel de muziek, maar is tegelijk beschermd tegen schadelijk geluid.

Wandtapijt

Als de arbo-professional ontdekt dat er slechthorende collega's in het bedrijf werken die met problemen kampen als gevolg van hun beperking, kan hij een onderzoek adviseren via een audiologisch centrum. De experts aldaar kunnen bekijken wat deze werknemers nodig hebben om beter te functioneren: hoorapparaten of andere technische hooroplossingen.

Daarnaast is het raadzaam de situatie op de werkvloer te onderzoeken. Kijk eerst welke aanpassingen er nodig zijn om de akoestiek te verbeteren, zoals een andere vloerbedekking of wandtapijt (zulke aanpassingen verbeteren trouwens ook de werkomgeving van goedgehoorden medewerkers). Verder kan een aangepaste telefoon wonderen doen voor de slechthorende collega. Ook het inrichten van »

Tips voor arbo-professionals:

- » Denk bij burn-out en overbelastingklachten aan gehoorverlies.
- » Laat goed onderzoek uitvoeren door een audiologisch centrum.
- » Zorg voor adequate techniek en extra hooroplossingen voor de werkvloer.
- » Maak een goed plan voor een goede energie-balans.
- » Zorg voor goede communicatieafspraken met alle partijen op de werkvloer.